

Motion till riksdagen 2024/25:1851

av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S)

Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom velfärdsområdet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen om valfrihetssystem (LOV) bör avskaffas på det kommunala och regionala velfärdsområdet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa den fria etableringsrätt som gäller på flera velfärdsområden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 2009 har lagen om valfrihetssystem tillämpats inom den kommunala välfärden, vilket bland annat inbegriper hemtjänst, äldreomsorg och social omsorg för personer med funktionsnedsättning. Efter mer än ett decennium kan det konstateras att lagen inte nått upp till målsättningen om ökad kvalitet, effektivitet och bättre villkor för arbetstagare som utlovades när den infördes.

Istället har lagen skapat marknader där företag höjer sina vinstmarginaler genom minutstyrning av arbetstagare, minskning av tiden med brukaren och underlåtelse att ingå kollektivavtal. Marknadiseringen har spridit sig i hela systemet och drabbar även anställda och brukare hos offentliga och idéburna utförare. Lagen minskar också möjligheten till ansvarsutkrävande. Istället för att kommuner ansvarar för kvaliteten och står till svars för brister i densamma förväntas individer – som ofta är i en mycket utsatt ställning – utvärdera och ta ansvar för kvaliteten på sin välfärd genom brukarundersökningar och kundval.

Den fria etableringsrätten har blivit ett verktyg för organiserade brottsnätverk att ta sig in i svensk välfärd. Reglerna för den fria etableringsrätten behöver göras om och i ett första steg behöver lagen om valfrihetssystem avskaffas.

Jessica Rodén (S)

Petter Löberg (S)